

ZAPISNIK

sa 16. sjednice Odbora za evropske integracije

održane 8. maja 2025. godine

Link za sjednicu: <https://www.youtube.com/watch?v=l6Xv6KbTleM>

Sjednica je počela u 10.00 časova.

Sjednici je predsjedavao Ivan Vuković, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi/ce Odbora: Jovan Subotić, Miloš Pižurica, Milica Rondović, Amer Samilović, Mihailo Andušić i Ana Novaković Đurović.

Sjednici su, shodno članu 55 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovali poslanici: Boris Mugoša, Ilir Čapuni i Filip Adžić.

Sjednici nisu prisustvovali članovi/ce Odbora: Boris Pejović, Jelena Božović, Anđela Vojinović, Nikolla Camaj, Adrijan Vuksanović i Jevrosima Pejović.

U ime Vlade Crne Gore, sjednici su prisustvovali: glavni pregovarač Crne Gore za pregovore sa Evropskom unijom Predrag Zenović i saradnici u Ministarstvu evropskih poslova: Bojan Vujović, generalni direktor za koordinaciju finansijske podrške EU, Amina Bajrović Kuč, načelnica Direkcije za sektorske politike i Darinka Vlahović, saradnica u Direkciji za ekonomska i finansijska pitanja.

Sjednici Odbora prisustvovali su i predstavnici Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori: Rikardo Seri, zamjenik ambasadora EU u Crnoj Gori, Lizelot Isakson, zamjenica šefa sektora za saradnju u Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori i Marija Vuković Đurović, savjetnica za ekonomska pitanja i evropske integracije.

U ime NVO sektora, a u skladu sa članom 67 Poslovnika Skupštine Crne Gore, sjednici su prisustvovali: Vanja Čalović Marković, izvršna direktorica MANS-a, Jovana Janjušević, izvršna direktorica Centra za zaštitu i proučavanje ptica, zajedno sa Milošem Vukovićem, spoljnim saradnikom Centra, Maja Raičević, izvršna direktorica Centra za ženska prava i Nikola Mirković, iz Centra za građansko obrazovanje.

Sjednici su prisustvovali članovi Sekretarijata Odbora: sekretarka Odbora Marija Milošević i saradnici Luka Pejović, Aleksandra Leković i Danira Abdović.

Sjednica je bila otvorena za javnost i emitovana na youtube kanalu Skupštine Crne Gore i Parlamentarnom kanalu Radio Televizije Crne Gore.

* * * * *

Šesnaestu sjednicu Odbora za evropske integracije otvorio je predsjednik Odbora Ivan Vuković.

Nakon što je konstatovao da postoji kvorum za rad, predsjedavajući je podsjetio članove Odbora da je za tekuću sjednicu predložen sljedeći

DNEVNI RED:

1. Četrdeset četvrti kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period oktobar - decembar 2024. godine;
2. Dvadeset drugi polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period jul - decembar 2024. godine;
3. Nacrt izvještaja sa konsultativnog saslušanja Maide Gorčević, ministarke evropskih poslova na temu: „Presjek stanja i dinamika pregovora Crne Gore sa EU, sa predlogom ocjena i stavova;
4. Reformska agenda i Plan rasta: presjek stanja i buduće obaveze;
5. Tekuća pitanja.

Dnevni red usvojen je glasovima svih prisutnih poslanika.

TAČKA 1

ČETRDESET ČETVRTI KVARTALNI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM AKTIVNOSTIMA U OKVIRU PROCESA INTEGRACIJE CRNE GORE U EVROPSKU UNIJU ZA PERIOD OKTOBAR - DECEMBAR 2024. GODINE

Predsjednik Odbora za evropske integracije Ivan Vuković podsjetio je na proceduru i metodologiju rada, istakavši da se Odbor o kvartalnim i polugodišnjim izvještajima izjašnjava u skladu sa Rezolucijom o načinu, kvalitetu i dinamici procesa integracije Crne Gore u EU. Naglasio je da se mišljenje o kvartalnim izvještajima dostavlja Ministarstvu evropskih poslova, dok se o polugodišnjem izvještaju Odbor izjašnjava kroz izvještaj koji se upućuje Skupštini, uz zaključak o njegovom usvajanju. Dodao je da će se rasprava o polugodišnjem izvještaju nastaviti i u plenumu.

U daljim uvodnim napomenama, Vuković je podsjetio da je na dnevnom redu i 44. kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period oktobar - decembar 2024. godine, te zamolio glavnog pregovarača da kratko upozna članove Odbora sa najrelevantnijim podacima i aktivnostima iz predmetnog izvještaja.

Predstavljajući ključne aspekte 44. kvartalnog izvještaja, *glavni pregovarač za pregovore o pristupanju Crne Gore EU Predrag Zenović*, kazao je da je politički dijalog Crne Gore sa EU u izvještajnom periodu bio intenzivan, te da je doprinio zatvaranju tri ključna poglavlja u decembru prošle godine i to: pp 7 – Pravo intelektualne svojine, 10 – Informatičko društvo i mediji i 20 – Preduzetništvo i industrijska politika. U okviru daljih pregovora o pristupanju Crne Gore EU, pregovarač je informisao članove o održanim sastancima Pododbora za poljoprivredu i ribarstvo (uključujući i bezbjednost hrane) u cilju realizacije obaveza za zatvaranje poglavlja 11, te istakao da su nastavljene aktivnosti i u drugim oblastima: reformi javne uprave, pravosuđu i temeljnim pravima i dr. U dijelu usklađivanja zakonodavstva Crne Gore s pravnom tekovinom EU, tokom četvrtog kvartala 2024. godine, Ministarstvo evropskih poslova dalo je mišljenje na 71 predlog propisa, od čega je 45 zakona i 26

podzakonskih akata, od kojih 34 akta sadrže pravnu tekovinu EU. Takođe, Zenović je naveo da je izvještajni period bio obilježen značajnim aktivnostima u pogledu političkog dijaloga Crne Gore i EU, te da su se najviši crnogorski zvaničnici sastali sa predstavnicima EU institucija i to: Antoniom Koštom, predsjednikom Evropskog savjeta, Ursulom Fon der Lajen, predsjednicom Evropske komisije, Kajom Kalas, visokom predstavnicom EU za spoljnu politiku i bezbjednost, Martom Kos, evropskom komesarkom za proširenje i dr. Takođe, najviši crnogorski zvaničnici imali su sastanke i sa istaknutim predstavnicima Savjeta Evrope, OEBS-a, te UN-a. Glavni pregovarač se u nastavku izlaganja kratko osvrnuo i predstavio postignuća Crne Gore u oblasti javne uprave, poglavlju 23 – Pravosuđe i temeljna prava i poglavlju 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost. Nadalje, Zenović je kazao da je u izvještajnom periodu nastavljeno programiranje višegodišnjeg programa IPA 2025-2027, u skladu sa instrukcijama dobijenim od strane Evropske komisije, kao i rad na pripremi tenderske dokumentacije i ugovaranju projekata iz programa IPA 2021, kao i priprema za dalje sprovođenje operativnih programa za period 2024-2027. U odnosu na Reformsku agendu, glavni pregovarač je istakao da je finalna verzija tog dokumenta dostavljena Evropskoj komisiji 3. oktobra 2024. godine koju je, na osnovu pozitivnog mišljenja država članica, Evropska komisija usvojila 23. oktobra 2024. godine. S tim u vezi, naveo je da je za Crnu Goru alocirano 383,5 miliona eura, od čega 110 miliona eura čine bespovratna sredstva, dok su 273,5 miliona eura povoljni krediti. Na kraju, u odnosu na regionalnu i teritorijalnu saradnju, Zenović je kazao da je u okviru Interreg programa 2021–2027 nastavljena realizacija projekata usmjerenih na unapređenje usluga u oblastima inovacija, zdravstva, turizma, energetske efikasnosti i zaštite životne sredine. Kada je u pitanju makroregionalna strategija, istakao je da su crnogorski predstavnici aktivno učestvovali u sprovođenju Strategije EU za Jadransko-jonski region (EUSAIR), prisustvujući ključnim sastancima upravnih odbora, tematskih radnih grupa i Savjeta za mlade.

Poslanica Ana Novaković Đurović postavila je pitanje svrsishodnosti slanja kvartalnih izvještaja od strane Ministarstva evropskih poslova sa značajnom vremenskom distancom. Ukazala je da bi izvještaji koji se razmatraju na Odboru trebalo da prate dinamiku usvajanja na Vladi, ali i tok pregovora uopšte. Naglasila je da razmatranje izvještaja na Odboru, nakon višemjesečnog kašnjenja, gubi smisao, jer se suštinski više ne može uticati na njegov sadržaj.

Predsjednik Odbora Ivan Vuković, nadovezao se na izlaganje poslanice Novaković Đurović, ocijenivši da bi bilo svrsishodno da se dinamika dostavljanja izvještaja intenzivira, uz puno razumijevanje za obim posla i dinamiku rada Ministarstva.

S obzirom da nije bilo daljih komentara i diskusija poslanika, predsjednik Odbora stavio je na glasanje predmetni Izvještaj i isti je usvojen većinom glasova prisutnih poslanika - 6 „ZA“ i 1 „UZDRŽAN“ („ZA“ su glasali poslanici: Ivan Vuković, Jovan Subotić, Miloš Pižurica, Milica Rondović, Amer Smailović i Mihailo Anđušić, a „UZDRŽANA“ je bila poslanica Ana Novaković Đurović).

TAČKA 2

DVADESET DRUGI POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM AKTIVNOSTIMA U OKVIRU PROCESA INTEGRACIJE CRNE GORE U EVROPSKU UNIJU ZA PERIOD JUL - DECEMBAR 2024. GODINE

U odnosu na drugu tačku dnevnog reda, *predsjednik Odbora Ivan Vuković* dao je riječ glavnom pregovaraču da predstavi aktivnosti iz druge polovine 2024. godine, uz poseban osvrt na ključne izazove koji su u tom periodu uticali na dinamiku pregovora.

Predstavljajući ključne aspekte 22. polugodišnjeg izvještaja, *Predrag Zenović* je istakao da je Crna Gora ušla u završnu fazu pregovora o članstvu u Evropskoj uniji. Naglasio je da je u drugoj polovini prethodne godine zabilježena intenzivna dinamika pregovaračkog procesa, što je rezultiralo privremenim zatvaranjem tri pregovaračka poglavlja: Poglavlja 7 – Pravo intelektualne svojine, Poglavlja 10 – Informatičko društvo i mediji, i Poglavlja 20 – Preduzetništvo i industrijska politika. Ipak, kako je naveo, do privremenog zatvaranja Poglavlja 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika, koje je takođe bilo planirano, nije došlo. U okviru dalje dinamike pregovora, Zenović je članove Odbora informisao o održanim sastancima pododbora za ispunjavanje mjerila u okviru poglavlja 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj, 12 – Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarna politika i 13 – Ribarstvo, te istakao da su, nastavljene aktivnosti i u drugim oblastima: vladavini prava, pravosuđu i temeljnim pravima, borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala, viznoj politici. U nastavku izlaganja, istakao je da je utvrđena mapa puta za zatvaranje svih pregovaračkih poglavlja do kraja 2026. godine, kao i usvajanje Reformske agende kojom su prioritetne mjere u oblasti digitalne i zelene tranzicije usklađene sa Zelenom agendom za Zapadni Balkan iz 2020. godine. Zenović je kazao da je navedeni izvještajni period obilježio intenzivni politički dijalog i stalna komunikacija između svih nivoa vlasti u Crnoj Gori i relevantnih institucija i nivoa unutar EU.

Poslanik Mihailo Anđušić, u svojoj diskusiji, pitao je glavnog pregovarača na koji način će biti iskorišćena sredstva iz prve tranše predfinansiranja, u iznosu od oko 30 miliona eura, koja su predviđena Reformskom agendom Crne Gore 2024–2027 u okviru Instrumenta EU za reforme i rast. Takođe, pitao je kako u Ministarstvu ocjenjuju dosadašnju realizaciju obaveza koje predstavljaju preduslov za dobijanje navedenih sredstava. Takođe, poslanik Anđušić postavio je pitanje glavnom pregovaraču kako ocjenjuje rad Odbora za sveobuhvatnu izbornu reformu u izvještajnom periodu, imajući u vidu ambiciozan plan rada koji je taj Odbor usvojio. Poslanik se u nastavku izlaganja osvrnuo na potrebu za većim političkim uticajem ministarke i glavnog pregovarača u komunikaciji s parlamentarnom većinom i Vladom, posebno kada je riječ o političkim odlukama i aktima koji mogu nanijeti štetu evropskom putu Crne Gore. Na kraju, saglasio se s komentarom poslanice Novaković Đurović u vezi sa blagovremenim dostavljanjem izvještaja.

Predrag Zenović, u odgovoru poslaniku Anđušiću vezano za sredstva iz prve tranše predfinansiranja, kazao je da se u najskorijem periodu očekuje navedena uplata, imajući u vidu da je Crna Gora ispunila sve obaveze koje je imala u prvobitnoj fazi. Istakao je da će navedena novčana sredstva biti iskorišćena na projekte koji će biti od jasnog značaja za crnogorske građane. U osvrtu na rad Odbora za sveobuhvatnu izbornu reformu, istakao je da je njegov rad tokom prethodne godine obilježen sporijom dinamikom, prvenstveno zbog kompleksnosti izrade Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, ali i određenih političkih okolnosti koje su obilježile kraj godine u Skupštini. Naveo je da Ministarstvo evropskih poslova ima veoma dobru saradnju i komunikaciju s koopredsjedavajućim Odbora, te izrazio očekivanje da će u narednom periodu doći do intenziviranja rada tog tijela. Govoreći o političkom uticaju na predstavnike Vlade i

parlamentarne većine u Skupštini, Zenović je istakao da se taj uticaj ostvaruje kroz preporuke i savjete, posebno imajući u vidu činjenicu da su poslanici nosioci građanskog suvereniteta.

Poslanica Ana Novaković Đurović postavila je pitanje glavnom pregovaraču koja je konkretna reforma, i u kojoj oblasti, sprovedena tokom izvještajnog perioda obuhvaćenog polugodišnjim izvještajem, a od koje su građani imali direktnu korist.

Odgovarajući na postavljeno pitanje, *glavni pregovarač Predrag Zenović* naveo je da su u izvještajnom periodu finalizovani Predlog zakona o elektronskim komunikacijama, kao ključan za poglavlje 10, kao i Predlog zakona o zaštiti intelektualne svojine. Istakao je da ovi zakoni predstavljaju osnovu za važne reforme u oblastima od značaja za građane Crne Gore. Takođe, podsjetio je da je u istom periodu Crna Gora ispunila sve uslove za pristupanje SEPA-i, što predstavlja jednu od najznačajnijih reformi. Zenović je dodao i da je ekonomski program „Evropa sad 2“, iako nije direktno vezan za evropske integracije, važno pomenuti, jer doprinosi podizanju sveukupnog životnog standarda građana.

U svom komentaru, *poslanica Ana Novaković Đurović* istakla je da u ključnim oblastima, kao što su reforma pravosuđa, borba protiv organizovanog kriminala i korupcije, kao i usvajanje medijskih zakona, nije realizovano ništa od onoga što je prethodno obećano. Ocijenila je da je pristupanje SEPA-i rezultat rada Centralne banke Crne Gore, dok je program „Evropa sad 2“ izazvao određene rezerve i od strane Evropske komisije i predstavlja administrativnu odluku Vlade, kojom je stvoren veliki deficit u penzionom fondu. Zaključila je da se ne može pozitivno izjasniti o predmetnom polugodišnjem izvještaju, budući da, kako je navela, nijedna konkretna reforma nije sprovedena.

U kratkom komentaru, *glavni pregovarač Predrag Zenović* istakao je da je Crna Gora, usvajanjem tzv. IBAR zakona, postavila temelj za sprovođenje ključnih reformi u važnim oblastima. U tom kontekstu, podsjetio je da, bez deblokirajućeg mehanizma predviđenog Zakonom o Sudskom savjetu i sudijama, ne bi bilo moguće izvršiti izbor predsjednika Vrhovnog suda. Takođe je naveo da je Crna Gora ostvarila napredak u oblasti medijskih sloboda, ističući da danas svjedočimo postojanju medijskog pluralizma, koji je, između ostalog, rezultat usvajanja medijskih zakona u prethodnom periodu.

Poslanica Ana Novaković Đurović izrazila je neslaganje s ocjenom o stanju u dijelu primjene medijskih zakona, naglasivši da parlamentarna većina, odnosno predsjednik Skupštine, blokira izbor novih članova Savjeta Agencije za audiovizuelne medijske usluge. Istakla je da takva situacija nanosi štetu pregovaračkom procesu Crne Gore, budući da je navedeno tijelo nadležno za donošenje ključnih odluka u oblasti medijskog sektora.

Predsjednik Odbora Ivan Vuković, u svom izlaganju naglasio je da privremeni bojkot Skupštine od strane opozicije, krajem prethodne i početkom ove godine, ne može služiti kao opravdanje za kašnjenje u ispunjavanju obaveza iz evropske agende. Podsjetio je da je opozicija tada jasno poručila da bojkot neće uticati na donošenje zakona koji se tiču evropskih integracija, te da evropski put Crne Gore u tom segmentu nije trpio veće posljedice. Govoreći o reformi javne uprave, Vuković je ocijenio da je njen značaj doveden u pitanje dostavljanjem Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima u skupštinsku proceduru, budući da predložene izmjene podrazumijevaju

snižavanje kriterijuma za zapošljavanje u državnoj upravi. Osvrnuo se i na Predlog zakona o informacionoj bezbjednosti, kojim je, između ostalog, predviđeno formiranje Agencije za sajber bezbjednost. U tom kontekstu, kritikovao je rješenje koje se odnosi na izbor direktora, navodeći da je ono kreirano tako da pogoduje političkoj podobnosti vladajuće većine i partijskim interesima, što je, kako je istakao, u suprotnosti s vrijednostima koje zastupa Evropska unija. Na kraju, Vuković je istakao da Vlada, kao prvenstveno politički organ, ali i najviši predstavnici Ministarstva koje vodi proces evropskih integracija, imaju obavezu da ukazuju na određene aspekte i utiču na političke odluke koje donosi vladajuća većina, a u cilju zaštite integriteta evropskog puta Crne Gore.

Predrag Zenović je, odgovarajući na iznešene komentare, kazao da su različiti politički pogledi i stavovi o određenim pitanjima potpuno legitimni, te da kritike koje Vladi i Ministarstvu upućuju predstavnici opozicije smatra konstruktivnim i dobronamjernim. S tim u vezi, naveo je da će Ministarstvo još aktivnije i predanije raditi na sprovođenju reformi i pitanjima koja se tiču nastavka procesa evropske integracije Crne Gore. Takođe je istakao da u narednom periodu treba raditi na jačanju povjerenja među političkim akterima u Crnoj Gori i izgradnji šireg konsenzusa, u interesu evropskog puta zemlje i dobrobiti njenih građana.

Predsjednik Odbora Vuković stavio je na glasanje Dvadeset drugi polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u EU za period jul - decembar 2024. godine i isti je usvojen većinom glasova prisutnih poslanika, od kojih je šest glasalo „ZA“, dok je jedan bio „UZDRŽAN“. „ZA“ su glasali: Ivan Vuković, Jovan Subotić, Miloš Pižurica, Milica Rondović, Amer Smailović, Mihailo Anđušić, dok je „UZDRŽANA“ bila poslanica Ana Novaković Đurović.

TREĆA TAČKA

NACRT IZVJEŠTAJA SA KONSULTATIVNOG SASLUŠANJA MAIDE GORČEVIĆ, MINISTARKE EVROPSKIH POSLOVA NA TEMU: „PRESJEK STANJA I DINAMIKA PREGOVORA CRNE GORE SA EU, SA PREDLOGOM OCJENA I STAVOVA

Predsjednik Odbora Ivan Vuković podsjetio je članove da do početka sjednice nisu pristigli komentari ni sugestije na Nacrt izvještaja sa konsultativnog saslušanja ministarke evropskih poslova, Maide Gorčević, koji im je dostavljan u okviru pripreme za sjednicu. On je naglasio da se predloženim zaključcima konstatuje stanje u pregovaračkom procesu i predstojeća dinamika, s akcentom na zatvaranje pregovaračkih poglavlja do kraja 2025. godine. Poseban značaj dat je unapređenju saradnje između Skupštine i Vlade, jačanju nadzorne uloge Odbora, kao i neophodnosti blagovremenog dostavljanja relevantnih dokumenata od strane Ministarstva evropskih poslova (MEP). Ukazano je i na potrebu prisustva članova pregovaračke strukture na sjednicama Odbora, radi kvalitetnijeg praćenja procesa. Na kraju, istaknuto je da će Odbor Ministarstvu dostaviti informaciju o međusobnim obavezama, s ciljem daljeg unapređenja saradnje i efikasnosti.

Nakon što nije bilo prijavljenih diskusija u okviru ove tačke dnevnog reda, predsjednik Odbora stavio je na glasanje Izvještaj sa konsultativnog saslušanja Maide Gorčević, ministarke evropskih poslova na temu: „Presjek stanja i dinamika pregovora Crne Gore sa EU“, sa predlogom ocjena i stavova. Navedeni izvještaj, sa predlogom ocjena i stavova,

usvojen je jednoglasno, sa 7 glasova „ZA“, a članovi Odbora koji su ga podržali su: Ivan Vuković, Jovan Subotić, Miloš Pižurica, Milica Rondović, Amer Smailović, Mihailo Anđušić i Ana Novaković Đurović.

Predsjedavajući Vuković je kazao da će navedeni izvještaj, zajedno sa informacijama i obavezama Ministarstva prema Odboru i Odbora prema Ministarstvu, biti upućen MEP-u na upoznavanje.

TAČKA 4

REFORMSKA AGENDA I PLAN RASTA: PRESJEK STANJA I BUDUĆE OBAVEZE

Predsjedavajući Ivan Vuković predložio je da se diskusija u okviru ove tačke otvori izlaganjem gdina Rikarda Serija, zamjenika ambasadora Evropske unije u Crnoj Gori, predstavljanjem Plana rasta i Reformske agende iz ugla Evropske komisije. Podsjetio je prisutne na ranije dogovorenu metodologiju rada, uz preporuku da izlaganja ne traju duže od tri do pet minuta.

Zamjenik ambasadora Evropske unije u Crnoj Gori, Rikardo Seri, izrazio je zadovoljstvo prisustvom sjednici i zahvalio na prilici da predstavi Plan rasta, ističući da se prvi rezultati ovog dokumenta već mogu uočiti. Podsjetio je da je Evropska komisija u novembru 2023. predstavila novi Plan rasta za Zapadni Balkan, čiji je cilj ubrzanje reformi i približavanje zemalja regiona socio-ekonomskim standardima EU. Plan se temelji na četiri stuba: jačanju regionalne ekonomske integracije, postepenom uključivanju u Jedinstveno tržište EU, sprovođenju Reformske agende i povećanju finansijske podrške kroz Instrument za reforme i rast vrijedan šest milijardi eura. Crnoj Gori je, prema ovoj metodologiji, do 2027. godine na raspolaganju oko 383 miliona eura u grantovima i povoljnim zajmovima. Za razliku od ranijeg, projektno zasnovanog pristupa, novi model uslovljava dodjelu sredstava ispunjavanjem jasno definisanih reformskih ciljeva, posebno u oblastima vladavine prava i institucionalne stabilnosti. Seri je naveo da su reformski koraci podijeljeni u šestomjesečne cikluse, pri čemu se nakon svakog perioda vrši procjena njihove realizacije. Od ukupno 14 koraka koje je bilo potrebno ispuniti do februara, Crna Gora je u oblasti vladavine prava, realizovala izbor predsjednika Vrhovnog suda i usvojila određena zakonska rješenja, što predstavlja rezultat rada Skupštine. Takođe je istakao da postoji i paralelni sporazum koji predviđa isplatu paušalne sume u visini od oko 7% nacionalne alokacije, nezavisno od ispunjenosti reformskih koraka, a koji je trenutno u proceduri. Na kraju je podsjetio da je naredni rok za ispunjavanje 11 preostalih obaveza u junu, kada će Evropska komisija, u saradnji s Vladom, izvršiti procjenu, a sredstva u iznosu od oko 22 miliona eura biće dostupna u skladu s ostvarenim rezultatima.

Glavni pregovarač Predrag Zenović istakao je da je Reformska agenda dio šireg programa Evropske komisije – Plana rasta, čiji je cilj socio-ekonomska konvergencija država kandidata. Naglasio je da ovaj dokument predstavlja važnu temu u dijelu regionalnog i evropskog tržišta, a ujedno i pripremu državama kandidatima, kako bi spremnije dočekale punopravno članstvo u EU. Naveo je da su reforme koje je Evropska komisija postavila Crnoj Gori zahtjevne i važne, upravo kako bi podstakle njihovu realizaciju. Ipak, predviđen je i grejs

period, što omogućava da se, u slučaju kašnjenja, obaveze naknadno realizuju, a sredstva iz Plana rasta ipak dobiju. Na kraju izlaganja, Zenović je istakao da je na nedavnom sastanku sa članovima Radne grupe Savjeta EU za proširenje (COELA) u Briselu konstatovano da je Crna Gora postigla najbolji rezultat kada je riječ o prvoj fazi implementacije Plana rasta.

Bojan Vujović, generalni direktor za koordinaciju finansijske podrške EU u Ministarstvu evropskih poslova, istakao je da je priprema Reformske agende bio zahtjevan zadatak, imajući u vidu da obuhvata četiri oblasti politika, 32 reforme i 130 reformskih koraka. Dokument odražava ambicije Crne Gore u pretpristupnom procesu, ali i realne kapacitete administracije u sve tri grane vlasti. Istakao je da je Vlada krajem septembra 2024. usvojila Reformsku agendu, koju su potom potvrdile i države članice EU. Nakon toga su donijeta dva sporazuma radi pravnog uređenja sprovođenja Agende, a uskoro će biti usvojena i Uredba o načinu implementacije koja će dodatno precizirati institucionalne nadležnosti. Vujović je naglasio da je od ukupnih sredstava predviđenih za Crnu Goru, 7% dodijeljeno na početku Plana rasta, dok će preostali iznos biti isplaćivan u šest polugodišnjih tranši, zavisno od stepena realizacije reformi. Vujović je istakao da je Vlada Crne Gore u martu 2025. godine usvojila Prvi polugodišnji izvještaj o sprovođenju Reformske agende, pri čemu je rok za ispunjenje prvih 14 koraka iz Reformske agende istekao 28. februara t.g. Prema procjeni nadležnih ministarstava, u tom periodu ispunjeno je 10 koraka, dok su 4 djelimično ispunjena, a konačnu procjenu daće Evropska komisija. Zbog toga će, prema riječima Vujovića, Crna Gora iz Plana rasta EU za Zapadni Balkan umjesto planiranih 29,5 miliona eura dobiti 18 miliona eura. Do kraja juna predviđeno je ispunjenje još 11 reformskih koraka koji se tiču vladavine prava, izmjena Ustava, energetike, antikorupcijskih mjera i unapređenja poslovanja državnih preduzeća. Kazao je da je najzahtjevniji period do kraja godine, kada je planirana realizacija 32 dodatna koraka u oblastima obrazovanja, nauke, inovacija, ekonomskog razvoja i izbornog zakonodavstva, za koje je predviđeno 83,4 miliona eura. Podsjetio je da će, u slučaju djelimično ispunjenih koraka, Crna Gora moći da iskoristi mogućnost definisanu Regulativom EU o uspostavljanju Instrumenta za reforme i rast, koja omogućava da se rezultati za te korake ostvare i nakon isteka izvještajnog perioda, u roku od 24 mjeseca, bez uticaja na pravo na dodjelu sredstava. Na kraju, Vujović je naglasio da je MEP za svaki predviđeni korak pripremio detaljan implementacioni plan sa pregledom aktivnosti, procjenom troškova i uticajem reformi, te da je, na osnovu zaključka Vlade, formirano i Koordinaciono tijelo za praćenje sprovođenja reformi.

Poslanica Ana Novaković Đurović istakla je da Crna Gora, prema usvojenim obavezama iz juna 2024. godine u okviru IBAR zakona, nije sprovela nijednu reformu, dok se od 12 zakona trenutno mijenjaju samo četiri. Povodom djelimično ispunjenih mjera iz prvog polugodišnjeg izvještaja, posebno je istakla kašnjenje oko donošenja Prostornog plana Crne Gore, čiji je nacrt završen još u oktobru 2023. godine, ali Vlada do maja t.g. nije dala informacije o daljem statusu ovog važnog dokumenta. Osim toga, osvrnula se na tehničke elemente i uslove sklapanja međuvladinih sporazuma i ugovora sa trećim zemljama, kao koraka definisanih u Reformskoj agendi. Postavila je pitanje zašto Vlada ne usklađuje postojeće sporazume sa ovim zahtjevima, navodeći primjer potpisivanja sporazuma iz oblasti turizma sa Ujedinjenim

Arapskim Emiratima. Naglasila je da taj sporazum nije usklađen sa principima i procedurama predviđenim Reformskom agendom, što otvara dilemu kako se u takvim okolnostima može očekivati isplata sredstava iz Plana rasta. Prema njenim riječima, ovakvi postupci Vlade su u suprotnosti sa obavezama preuzetim kroz Reformsku agendu i mogu ugroziti dalji evropski put Crne Gore.

Glavni pregovarač Predrag Zenović, odgovarajući na pitanje poslanice Novaković Đurović, pojasnio je da se mjera na koju se osvrnula odnosi na reviziju procesa javnih nabavki, tj. na projekte koji su realizovani u prethodnom periodu i koje su zaključivale ranije vlade. Istakao je da je moguće ispitati na koji način međudržavne sporazume tretira važeći Zakon o javnim nabavkama, kako bi se se provjerila potreba za dodatnim usklađivanjem. Na kraju, Zenović je podsjetio na nedavno iznijeti stav Evropske komisije, koji dijeli i MEP, da dva sporazuma između Crne Gore i Ujedinjenih Arapskih Emirata – *prima facie* (na prvi pogled) – nijesu u suprotnosti sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju.

Vanja Čalović Marković, izvršna direktorica MANS-a, učestvujući u raspravi, osvrnula se na međudržavni sporazum u oblasti turizma između Crne Gore i Ujedinjenih Arapskih Emirata, naglašavajući važnost stava Evropske komisije o njegovoj usklađenosti sa pravilima EU iz poglavlja 5, koje se odnosi na javne nabavke. Podsjetila je na pismo evropske komesarke za susjedstvo i proširenje Marte Kos, upućeno predsjedniku Crne Gore, u kojem se izražava zabrinutost zbog potencijalnog kršenja pravne tekovine EU kroz buduće ugovore koji bi mogli proizaći iz ovog sporazuma. Čalović Marković je istakla da je po ovom pitanju očekivala jasniji i odlučniji stav glavnog pregovarača, s obzirom na moguće kršenje domaćih zakona i evropskih standarda. Naglasila je da kao predstavnica civilnog sektora očekuje fokus na konkretnim reformama, posebno u oblasti borbe protiv korupcije, što je jedna od ključnih obaveza u procesu evropskih integracija. Posebno je ukazala na važnost pitanja transparentnosti, postavljajući pitanje pregovaraču koliko se još međudržavnih sporazuma planira zaključiti i ratifikovati bez konsultacija sa EU i građanima, te da li će se u budućnosti obezbijediti veća otvorenost i javna rasprava prije njihovog usvajanja.

Glavni pregovarač Predrag Zenović, u odgovoru, ukazao je da socio-ekonomski razvoj Crne Gore zavisi od privlačenja investicija koje mogu imati snažan podsticajni efekat na crnogorsku ekonomiju. Naglasio je da bi bilo poželjno da je više investitora iz Evropske unije prisutno u državi, ali da trenutna pozicija Crne Gore kao države kandidata i njen ograničen pristup evropskom tržištu utiču na strukturu i dinamiku ulaganja od strane evropskih investitora. Zenović je istakao važnost praćenja preporuka Evropske komisije, posebno kada je riječ o primjeni budućih međudržavnih sporazuma i ugovora, kako bi se izbjegla kršenja pravne tekovine EU. U vezi sa poglavljem o javnim nabavkama, podsjetio je da Crna Gora već godinama ima visok stepen usklađenosti sa evropskim pravilima, uz određena izuzeća koja su dozvoljena kao dio državnog suvereniteta, ali koja moraju biti sprovedena transparentno.

Poslanik Mihailo Anđušić u diskusiji je istakao da je dužnost najviših predstavnika MEP-a bila da donosiocima odluka blagovremeno ukažu na moguće negativne posljedice usvajanja rješenja koja mogu ugroziti evropski put Crne Gore, posebno u kontekstu potpisivanja međudržavnih sporazuma sa Vladom Ujedinjenih Arapskih Emirata. Takođe, ukazao je na određene zakonodavne inicijative koje dolaze od strane poslanika parlamentarne većine, ali

i Vlade, a koje, prema njegovim riječima, nijesu usklađene sa ciljevima i mjerama iz Reformske agende, te dodatno otežavaju napredak Crne Gore ka članstvu u EU.

Glavni pregovarač Predrag Zenović, odgovarajući na izlaganje poslanika Anđušića, istakao je da ministarka evropskih poslova i on preduzimaju sve što je u okviru njihove nadležnosti kako bi reagovali i uticali na odluke relevantne za evropski put Crne Gore. Međutim, naglasio je da svaka institucija u sistemu ima jasno definisane nadležnosti i zadatke, te da je konačna odgovornost i donošenje odluka na onima koji imaju demokratski mandat i politički legitimitet.

Poslanik Boris Mugoša je u svom izlaganju ukazao na niz zakonskih rješenja i odluka koje su donijele Vlada i parlamentarna većina, a koje, prema njegovim riječima, negativno utiču na evropski put Crne Gore i usporavaju proces integracija. Kao primjere, naveo je Predlog zakona o državnim službenicima i namještenicima, medijske zakone, kao i određena imenovanja u pravosuđu i ključnim savjetima, koja, kako je istakao, utiču na povećanje političke kontrole nad institucijama. Govoreći o međudržavnim sporazumima sa Ujedinjenim Arapskim Emiratima, Mugoša je izrazio zabrinutost da bi ugovori koji budu proistekli iz sporazuma mogli biti pravno neprimjenjivi i u suprotnosti sa obavezama koje Crna Gora ima u okviru evropske agende.

Poslanica Milica Rondović, komentarišući međudržavni sporazum sa Ujedinjenim Arapskim Emiratima, istakla je da će se parlamentarna većina truditi da njegovo sprovođenje ne dovede do kršenja evropskih propisa, posebno u oblasti javnih nabavki. Naglasila je da Crna Gora, kao zemlja sa ambicijom da postane članica EU, mora obezbijediti jednak tretman svih kompanija i transparentnost procedura. Podsjetila je na važnost uvažavanja preporuka Evropske komisije kako bi se otklonile moguće sumnje i dodatno učvrstilo povjerenje evropskih partnera. Takođe, glavnom pregovaraču uputila je pitanje o angažovanju lokalnih samouprava u pripremi EU projekata, te na koji način država može dodatno osnažiti njihov doprinos u korišćenju dostupnih fondova.

Glavni pregovarač Predrag Zenović je u odgovoru istakao da su EU projekti od velikog značaja za građane Crne Gore, te da je MEP uložio značajne napore u edukaciju, informisanje i osposobljavanje lokalnih zajednica za aktivnije učešće u tim procesima. Naveo je da je Ministarstvo već potpisalo sporazume sa pojedinim opštinama, naglašavajući da evropska ideja živi onoliko koliko je prisutna i vidljiva u svakom dijelu Crne Gore. Zaključio je da je neophodno nastaviti jačanje lokalnih kapaciteta i u narednom periodu.

Maja Raičević, izvršna direktorica Centra za ženska prava, ukazala je na ozbiljne rizike koje sporazum sa Ujedinjenim Arapskim Emiratima može imati po ljudska prava, naglasivši da Vlada pristupa ovom pitanju isključivo iz ugla investicija, zanemarujući njegove šire socijalne, ekološke i vrijednosne implikacije. Istakla je da društveni poredak Emirata počiva na autoritarnom režimu koji krši ljudska i radna prava, podriva rodnu ravnopravnost i protivi se osnovnim demokratskim principima, što je u suprotnosti s Ustavom Crne Gore i vrijednostima EU. Raičević je upozorila da bi usvajanje sporazuma bez javne rasprave, bez procjene uticaja na ljudska prava i bez učešća lokalnih zajednica, predstavljalo potiskivanje javnog interesa zarad profita, što se i ranije dešavalo na štetu građana, naročito ranjivih grupa. Smatra da takav pristup potire višedecenijske napore za demokratizaciju društva i može ozbiljno ugroziti prava pojedinih zajednica. Pozvala je poslanike da ne podrže

sporazum u sadašnjem obliku, već da insistiraju na javnim konsultacijama i nezavisnim procjenama njegovog uticaja.

Predrag Zenović je u odgovoru istakao da je posvećenost Vlade oblasti ljudskih prava, nediskriminaciji i rodnoj ravnopravnosti jasna i dosljedna, što se ogleda ne samo kroz zakonodavni rad, već i kroz konkretne politike i mjere. Naglasio je da svaki projekat i sporazum mora uvažavati ove vrijednosti, te da svi poslovi koji se realizuju u Crnoj Gori – bez obzira na izvođača – moraju biti usklađeni sa strogim pravilima i standardima, kako bi se osigurala zaštita ljudskih i drugih prava svih koji žive, borave ili rade u zemlji. Zaključio je da je od suštinske važnosti očuvati ustavni poredak, pravnu kulturu i zajednički sistem vrijednosti Crne Gore.

Nikola Mirković iz Centra za građansko obrazovanje, osvrćući se na Plan rasta i Reformsku agendu, istakao je da je Crna Gora od svih država Zapadnog Balkana povukla najmanje sredstava. Iako su opredijeljena sredstva dodjeljivana prema kriterijumima Evropske komisije, postavio je pitanje da li je crnogorska administracija mogla učiniti više, imajući u vidu status predvodnika u procesu evropskih integracija. Posebno je istakao slabosti u usklađivanju vizne politike sa EU. S tim u vezi, postavio je pitanje šta Crnoj Gori donosi više koristi – trenutni ekonomski rast kroz benefite ostvarene u turizmu ili dugoročne prednosti koje donosi proces evropskih integracija. Kada je riječ o aktuelnom međudržavnom sporazumu, postavio je pitanje poslanicima da li će, nakon svih upozorenja koje se odnose na manjak transparentnosti u dijelu koji se odnosi na javne nabavke, insistirati na poništenju ili izmjeni spornih dijelova sporazuma.

U odgovoru, *glavni pregovarač Zenović* istakao je da je vizna liberalizacija za EU složeno i osjetljivo pitanje, s političkom i bezbjednosnom dimenzijom. Naglasio je da je Vlada prilikom donošenja odluka polazila od ekonomskih faktora i značaja turizma kao ključne privredne grane, te da je cilj bio da se vizni režim uvodi postepeno, uz što manji uticaj na turističku sezonu.

Bojan Vujović, generalni direktor za koordinaciju finansijske podrške EU, objasnio je da se sredstva iz Plana rasta za Zapadni Balkan dodjeljuju prema formuli koju propisuje EU. Ta formula uzima u obzir dva faktora: broj stanovnika države u odnosu na ukupno stanovništvo regiona i prosječni bruto domaći proizvod (BDP) po stanovniku u poređenju sa regionalnim prosjekom. Kazao je da je, iako je MEP pokušao da utiče na povećanje sredstava za Crnu Goru, Evropska komisija zadržala postojeće kriterijume. Dalje je istakao da Reformska agenda, osim što definiše planirane reforme, predstavlja važan instrument ministarstvima za traženje sredstava prilikom godišnjeg budžetiranja. Vujović je na kraju kazao da postoji pravilo da, kada Crna Gora dobije sredstva od EU, jedan dio ide u državni budžet-trezor, dok se ostatak koristi za finansiranje infrastrukturnih projekata.

Uzimajući učešće u raspravi, *Jovana Janjušević, izvršna direktorica Centra za zaštitu i proučavanje ptica*, istakla je značaj aktivnosti u okviru poglavlja 27 – Životna sredina i klimatske promjene, posebno naglašavajući postizanje pravne zaštite ulcinjske Solane kao jednog od završnih mjerila u tom poglavlju. Iako aktivnosti vezane za ovaj cilj čine trećinu akcionog plana, Janjušević je istakla da već pet godina nema značajnijih pomaka u tom dijelu, što je posljedica nedostataka u zakonodavnim i strateškim rješenjima. Kada je riječ o sporazumu sa Ujedinjenim Arapskim Emiratima, izrazila je zabrinutost jer on otvara

...
- mogućnost investicija na najvrednijim područjima biološke raznolikosti, uključujući buduća *Natura 2000* staništa – najveću mrežu zaštićenih područja sa ugroženim vrstama i staništima. Na kraju je upozorila na mogućnost da bi takve zone, poput Velike plaže, mogle biti ugrožene i devastirane prije nego Crna Gora uđe u EU.

Glavni pregovarač Zenović, u odgovoru je istakao da je saglasan da bi dinamika u poglavlju 27 trebalo da bude znatno brža. Naglasio je da su neka ključna zakonska i strateška rješenja u ovoj oblasti u završnoj fazi, ali da su njihova priprema i usvajanje zahtijevali veliki angažman i napore različitih aktera u sistemu kako bi se postigli željeni rezultati. Posebno je istakao važnost i korisnost aktivne uloge civilnog sektora u ovom procesu. Kada je riječ o Ulcinjskoj solani, napomenuo je da su u proteklih pola godine od strane resornog ministra preduzeti značajni koraci u cilju zaštite tog lokaliteta, te izrazio nadu da će ovaj proces biti okončan prije nego što Crna Gora postane članica Evropske unije.

Jovana Janjušević je u kratkom komentaru istakla da Ulcinjsku solanu nije dovoljno zaštititi isključivo formalno-pravno, već je neophodno očuvati njen ekološki status, koji je trenutno ugrožen usljed širenja invazivne vegetacije. Dodala je i da su uslovi za monitoring tog područja značajno otežani, te u tom kontekstu apelovala na hitno formiranje upravljačkog tijela koje bi adekvatno odgovorilo na izazove očuvanja ovog vrijednog lokaliteta.

Miloš Vuković, spoljni saradnik Centra za zaštitu i proučavanje ptica, ukazao je na nedostatke međudržavnog sporazuma između Crne Gore i Ujedinjenih Arapskih Emirata, posebno u pogledu ekonomske i finansijske transparentnosti, poštovanja procedura javnih nabavki, državne pomoći i ekoloških standarda. Istakao je da je neophodno obezbijediti jasan i otvoren proces, koji podrazumijeva poštovanje pravila o javnim nabavkama, regulisanje državne pomoći, pravičan izbor investitora, odgovorno upravljanje javnim finansijama, borbu protiv korupcije i dosljedno poštovanje ekoloških standarda. Istakao je da primjena sporazuma zahtijeva izmjene Budžeta za 2025. godinu i Fiskalne strategije, što bi donijelo velike troškove za građane, dok bi investitor ostvario profit. Upozorio je da infrastrukturni projekti vrijedni više milijardi eura, nijesu planirani budžetom, što može dovesti do preuzimanja obaveza koje država neće moći da ispunji. Takođe, izrazio je zabrinutost zbog mogućeg favorizovanja arapskih firmi na štetu domaćih i evropskih. Vuković je pozvao da se u komitete predviđene sporazumom uključe i predstavnici Evropske komisije i nevladinog sektora, kako bi se osigurala transparentna primjena i usklađenost sa evropskim pravilima. U daljem izlaganju, Vuković je podsjetio da, prema Planu rasta za Zapadni Balkan, postoji mogućnost da države koje ne ispune predviđene reforme izgube pravo na sredstva, koja će zatim biti preraspodijeljena među ostalim zemljama. S tim u vezi, kazao je da, ukoliko crnogorska administracija i nadležne institucije ispune obaveze iz Reformske agende, Crna Gora može ostvariti pravo i na dodatna sredstva, iznad planiranog iznosa.

Poslanik Ilir Čapuni, koji je sjednici prisustvovao u svojstvu zainteresovanog poslanika, ocijenio je da je međudržavni sporazum sa Emiratima neprimjenjiv i da nema svrhu, jer, kako je naveo, njegov stvarni cilj nije bio unapređenje saradnje između dvije države, već zaobilaženje zakona i ustaljenih procedura države. Pozivajući se na pismo evropske komesarke Marte Kos u vezi sa navedenim sporazumom, Čapuni je izrazio sumnju da Crna Gora više ne prati put evropskih integracija, te je glavnog pregovarača upitao da li država ide u nekom drugom smjeru. Kada je riječ o ulcinjskoj Solani, dodao je da lokalna samouprava

ne koči formiranje i upravljanje upravljačkog tijela, već da postoji blokada u odnosima između Vlade i Opštine, što usporava taj proces.

Predrag Zenović, odgovarajući poslaniku Čapuniju, naglasio je da evropski put Crne Gore nema alternativu i da je to njen istorijski cilj, na čijem ostvarenju sadašnja Vlada intenzivno radi. Kada je riječ o izboru menadžmenta ulcinjske Solane, rekao je da su pregovori uslovljeni dinamikom dijaloga između centralne i lokalne vlasti, sa ciljem formiranja odgovornog i efikasnog menadžmenta koji će se adekvatno brinuti o ovom važnom području. Što se tiče međudržavnog sporazuma, istakao je pozitivnim to što su na Odboru iznesene različite perspektive – kako poslanika, tako i predstavnika nevladinog sektora, uključujući finansijske i ekonomske aspekte, ali i one dijelove sporazuma iz ugla zaštite ljudskih prava. Sve zabrinutosti su, kako je kazao, legitimne i treba ih uzeti u obzir i zaključio da dijalog između različitih aktera predstavlja najbolju potvrdu evropskih praksi u Crnoj Gori.

U nastavku sjednice, *Vanja Čalović Marković* je u komentaru na izlaganje pregovarača Zenovića, istakla da je debata na ovom Odboru proizašla iz zahtjeva dijela nevladinog sektora da budu uključeni u rad različitih radnih tijela Skupštine, s obzirom na to da Vlada pravovremeno nije organizovala javnu raspravu o predmetnom sporazumu. U tom svjetlu, upitala je Zenovića da li će biti omogućeno održavanje javnih rasprava i o ostalim sporazumima koja su najavila određena ministarstva.

Predrag Zenović je u odgovoru istakao da ne očekuje mnogo sporazuma sličnih onom sa Emiratima, ali je naglasio da će učiniti sve kako bi, pored zakonom predviđenih obaveza, proces bio što transparentniji i inkluzivniji, posebno u pogledu uključenja civilnog sektora.

Filip Adžić, prisustvujući sjednici kao zainteresovani poslanik, ukazao je na nedostatke međudržavnog sporazuma sa Emiratima, na koje su ranije upozoravali i pojedini poslanici i nevladine organizacije. Istakao je da to dodatno potvrđuje i pismo komesarke Marte Kos, posebno u dijelu koji se odnosi na raspolaganje javnom i privatnom imovinom. Naglasio je da je sporno to što se državna imovina ustupa sumnjivim investitorima, uz kršenje Ustava, dok se identitet i lokacija investitora drže u tajnosti. Adžić je izrazio zabrinutost zbog odnosa vlasti prema temeljnim evropskim vrijednostima – ljudskim, manjinskim, ekonomskim pravima i pravu svojine. Na kraju je kazao da je očekivao da glavni pregovarač reaguje na prepreke koje usporavaju evropski put Crne Gore, ističući da ima obavezu i legitimitet da to i čini.

U odgovoru, *glavni pregovarač Zenović* je istakao da sporazumi poput ovog mogu imati određene reperkusije na ekonomske, finansijske, ekološke i druge aspekte, ali da u Crnoj Gori postoje nadležne institucije koje su zadužene za zaštitu prava svojine i interesa građana. Dodao je da je mišljenje Evropske komisije, odnosno pismo komesarke Kos, postavilo okvire u kojima bi trebalo da se kreću naredni koraci, posebno kada je riječ o implementaciji ugovora koji će proisteci iz ovog sporazuma – na način koji će biti prihvatljiv za Evropsku uniju. To je, kako je naglasio, jasna poruka svim akterima.

Predsjednik Odbora Ivan Vuković ocijenio je da bi ratifikacija i buduća implementacija Sporazuma sa Ujedinjenim Arapskim Emiratima mogla negativno uticati na evropski put Crne Gore. Istakao je da je problematično što država koja teži članstvu u EU u ovom trenutku potpisuje sporazume ovakvog karaktera, na netransparentan način i sa manje kredibilnim

investitorima. Dodao je da je važno što je na sjednici otvorena rasprava o sporazumu iz različitih uglova – finansijsko-ekonomskog, ekološkog i sa aspekta ljudskih prava. Podsjetio je da je Evropska komisija, kroz pismo komesarke Marte Kos, navela da sporazum formalno nije u suprotnosti sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, ali da njegova dalja primjena može biti sporna, naročito u dijelu koji se odnosi na javne nabavke. Kao ključnu poruku sjednice izdvojio je potrebu za većom transparentnošću i uključivanjem šire javnosti, uz ocjenu da je izostanak dijaloga sa civilnim sektorom loša poruka u ovako važnim procesima.

PETA TAČKA

TEKUĆA PITANJA

U okviru tekućih pitanja, predsjednik Odbora informisao je članove o aktivnostima Odbora u narednom periodu, i to:

- ✓ sastanku Odbora sa ambasadorima država članica Evropske unije i ambasadorom Satlerom, povodom obilježavanja Dana Evrope. Sastanak će se održati 15. maja, u plenarnoj sali Skupštine sa početkom u 10 časova, a biće organizovan po uzoru na prošlogodišnji, s ciljem slanja poruka o ključnim aspektima procesa evropskih integracija Crne Gore, osvrtu na dosadašnje rezultate i dinamiku pregovora, kao i izazove u kontekstu aktuelnih globalnih dešavanja. Pozivi su upućeni ambasadama svih 27 država članica EU, a do sada su potvrde prisustva dostavile ambasade Austrije, Bugarske, Danske, Francuske, Grčke, Hrvatske, Italije, Malte, Mađarske, Njemačke, Rumunije, Slovačke i Slovenije. Predsjednik je pozvao članove Odbora da se odazovu u što većem broju;
- ✓ predstojećem sastanku sa ministarkom za evropske poslove Kraljevine Danske, gđom Marie Bjerre, koji će se održati 19. maja u 10 časova, te je s tim u vezi zamolio zainteresovane poslanike da se prijave Sekretarijatu za učešće;
- ✓ održavanju međunarodne konferencije "Jerevanski dijalog", koja će se od 25. do 28. maja održati u Jerevanu, a ista je posvećena globalnim temama, uključujući pitanja mira i bezbjednosti, geopolitičke trendove, izazove u EU i njenom susjedstvu, zelene politike i vještačku inteligenciju. Kako nije u mogućnosti da prisustvuje navedenoj konferenciji, predsjednik Odbora je predložio da u ime Odbora učestvuje zamjenik predsjednika Jovan Subotić;
- ✓ predstojećem radnom ručku Odbora sa evropskim parlamentarcima koji je zakazan za 27. maj. Do sada su svoje učešće potvrdili potpredsjednik Camaj, kao i poslanice Pejović i Novaković Đurović, te pozvao ostale zainteresovane članove da najave prisustvo Sekretarijatu;
- ✓ održavanju plenarnog zasijedanja COSAC-a u Varšavi od 7. do 11. juna, na kojoj će Odbor predstavljati poslanici Subotić, Andušić i on, u skladu sa prethodnim dogovorom.

Kada je riječ o radu Odbora, predsjednik je najavio da će uskoro biti zakazana sjednica posvećena informacijama o EU programima podrške u prethodne dvije godine, u skladu sa ranijim napomenama vezanim za Plan rada, a u cilju analize sprovođenja IPA programa. Sjednica će najvjerovatnije biti održana 30. maja, u redovnom terminu, uz prisustvo predstavnika MEP-a i Ministarstva finansija. Na kraju, predsjednik Vuković obavijestio je

članove da su stigli akcioni planovi za ispunjavanje završnih mjerila u poglavljima 23 i 24, koji su usvojeni na sjednici Vlade 25. aprila, te da će Odbor uskoro održati sjednicu i tim povodom.

Nakon što je konstatovao da nema dodatnih komentara članova Odbora, predsjednik Odbora je zaključio sjednicu.

Sjednica je zaključena u 15.00 časova.

SEKRETARKA ODBORA

Marija Milošević

PREDSJEDNIK ODBORA

dr Ivan Vuković